

สัมภาษณ์ พรเพ็ญ คงขจรเกียรติ : สถานการณ์ภาคใต้กับการเลือกปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม (2)

ในระหว่างวันที่ 18 – 22 ก.ค. พ.ศ. 2550 ณ อุทยานลำนารีสอร์ท อ.หาดง จ. เชียงใหม่ “พรเพ็ญ คงขจรเกียรติ” คณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ใต้เป็นวิทยากร ฝึกอบรม เรื่อง “สิทธิมนุษยชนและกลไกด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชนเผ่าและชาติพันธุ์” จัดโดย ศูนย์ปฏิบัติการร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนบนพื้นที่สูง (ศปส.) ซึ่งมีตัวแทนชาติพันธุ์และผู้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนจากองค์กรต่างๆในภาคเหนือเข้าร่วมอบรม

ในกิจกรรมดังกล่าว เธอได้บอกเล่าประสบการณ์ของการทำงาน 1 ปีในภาคใต้ ในนามของ คณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ โดยได้มีการสรุปวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ภาคใต้ว่ามีการเลือกปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมว่ายังคงมีการเลือกปฏิบัติอย่างเห็นได้ชัด

และนี่คือมุมมองความเห็นของเธอ ในนามของคณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ

อีกกรณีหนึ่ง คือ กรณีของวันที่ 28 เมษายน 2547 เป็นกรณีที่ถ้าใครจำได้ เข้าวันนั้น มีการยิงกันเสียชีวิตประมาณ 108 ศพ ใน 11 พื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพที่เห็นคือภาพตอนเราไปอบรมกฎหมายให้กับชาวบ้าน ซึ่งเป็นพ่อและแม่ของวัยรุ่นนักฟุตบอลที่สะบ้าย้อย 19 คน พวกเขาเจอสถานีตำรวจหรือป้อมตำรวจเล็กๆ ที่อำเภอสะบ้าย้อย ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้ๆ บ้านเขาเอง พ่อและแม่ของวัยรุ่น 19 คน ต้องไปขึ้นศาล จึงมีการอบรมกฎหมาย เพราะมีการไต่สวนการตายอีก เนื่องจากเป็นคดีที่ตำรวจอยู่ในที่เกิดเหตุแล้ว ก็ยังมีนักฟุตบอลตาย 19 คน กระบวนการยุติธรรมในคดีนี้เป็นเหมือนคดีตากใบ คือ ล่าช้ามากๆ แล้วก็อยู่ในชั้นไต่สวนการตายเพื่อจะชี้ว่า เป็นการวิสามัญ คือการฆ่า เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการทำเกินกว่าเหตุ

ข้อเท็จจริงที่พบก็คือ มีหลายคนถูกยิงจากข้างหลัง ซึ่งมันเป็นไปได้เลยที่จะเป็นการต่อสู้เป็นการยิงระยะใกล้หรือการจู่โจม มีรูปให้ดูด้วย แต่ว่าปัญหาที่มันเกิดขึ้นก็คือกระบวนการยุติธรรมล่าช้ามาก แต่ชาวบ้านกลุ่มนี้เป็นชาวบ้านที่เข้มแข็งเพราะเขาอยู่ในชุมชนเดียวกันหมดเลย ข้อดีอีกอันหนึ่งก็คือกลุ่มเด็กยังเป็นวัยรุ่น พ่อแม่ก็ยังอยู่ในวัยที่ออกมาเรียกร้องได้ เขาค่อนข้างรวมกลุ่มกัน เป็นชุมชนไม่ก็กลุ่มที่สามารถรวมกันและต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรม เพราะที่ผ่านมามากมาย คนมักจะกลัว

บรรยากาศของการขึ้นมาพูดเรื่องสิทธิมนุษยชน บรรยากาศของการมาพูดเรื่องกระบวนการ

ยุติธรรมมีน้อยมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ในประเทศไทย หลายๆ คนจะกลัวเพราะว่ามีโอกาสหายตัว มีโอกาสถูกจับ ถูกฟ้องสูงมาก อันที่จริงคุณโดนได้ง่ายๆ แคคุณใส่ใส่สร้ง ใส่หมวกกาปิเยาะห์ เดินไปก็ถูกตรวจถูกคนตลอดเวลา ผู้หญิงเองก็เริ่มจะถูกจับกุมมากขึ้น

ตอนนี้มีคนที่ถูกจับกุมด้วยกฎหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ที่มาบังคับใช้แล้วในภาคใต้ ช่วงระยะเวลาตั้งแต่กลางเดือนที่แล้วจนถึงตอนนี้ประมาณ 300-400 คน ตลอดระยะเวลาสองปีที่ใช้ พ.ร.ก. พิเศษฉบับนี้มี 1,700 กว่าคน ทุกคนถูกผ่านกระบวนการซักถาม ซึ่งเราก็จะได้ข้อมูลว่ามันมีการซ้อม ทรมาน จับเข้าไปในห้องเย็น ชังห้องมืด หรือไม่กี่ห้องสว่าง ห้องร้อน เพื่อที่จะให้เขาสารภาพ หรือเพื่อให้เขาบอกเครือข่ายของการก่อการร้าย

กฎหมายฉบับที่ว่าจะดำเนินการควบคุมตัวได้ 30 วัน 1,700 คนนี้ก็จะถูกควบคุมตัวโดยประมาณ 30 วัน แล้วก็ถูกปล่อยตัว แต่ผลที่เกิดขึ้นหลังจากการปล่อยตัวก็มักจะไม่ได้ปลอดภัย เพราะมักจะถูกดำเนินการจากทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งผู้ก่อการ และทั้งฝ่ายของรัฐเอง บุคคลเหล่านี้ก็จะถูกชุมชนเรียกว่า "พวก พ.ร.ก." กลายเป็นหมวกใบหนึ่งของชุมชน แล้วก็เดือดร้อนกัน

แล้วตอนนี้ก็มีปัญหาอีกคือรัฐพยายามจะหาวิธีการจับกุมแล้วก็อบรมคล้ายๆ กับวิวัฒน์ พลเมือง จับเอาเขาไป สมมติว่า 30 วันแล้ว ถ้ารัฐยังไม่เชื่อว่าเขาจะอยู่ฝ่ายรัฐ ก็จะจับเขาไปอยู่อีก 40 วันแล้วก็อ้างว่าเป็นการอบรมอาชีพ

เมื่อไม่นานมานี้ ได้เข้าไปในค่ายทหารเพื่อดูการฝึกอบรม อันแรกๆ ที่เห็นคือ ทุกคนอยู่ด้วยความรู้สึกว่าคุณบังคับ แต่รัฐก็อ้างว่าไม่ได้บังคับเป็นการควบคุมตัว 30 วันก็ปล่อยแล้วไม่ได้ดำเนินการคดีอะไร ทุกคนจะถูกจัดให้ร้องเพลงชาติตอนแปดโมงเช้า ทหารก็มาขึ้นบอกว่าการซ้อมร้องไม่ซัดนะมาอยู่อาทิตย์หนึ่งร้องซัดซัด อ่ะแบบนี้... ตอนเย็นก็ไปยืนดูเขาเข้าแถวร้องเพลงชาติซึ่งเขาก็ร้อง แล้วไม่ใช่จริงๆ เขาไม่อยากจะเป็นคนไทย เขาอยากเป็นคนไทย เพียงแต่สิ่งที่เขาถูกกระทำในสิ่งที่เรียกว่า บังคับให้เป็นไทย ซึ่งมันมีมาตลอดในช่วง 5-10 ปี

ณ ปัจจุบันนี้ เป็นภาวะซึ่งเหมือนกับสันติภาพเงิบๆ ที่เคยมีอยู่มันถูกจัดการโดยระบบอะไรบางอย่าง แต่ว่าตอนนี้ระบบโครงสร้างตรงนั้นมันถูกทำลาย ความเชื่อมั่นต่อรัฐซึ่งมันมีอยู่น้อย ตอนนี้นั้นเหมือนไม่มีอยู่เลย แล้วภาวะในชุมชนค่อนข้างจะอ่อนไหวต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งชุมชนไทยพุทธและชุมชนมุสลิม

ภาพที่เห็นได้ชัดถึงความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความเป็นมุสลิมมลายู ในสังคมเขาคือทุกอย่างค่อนข้างจะแบ่งแยกหญิงชายชัดเจน ในที่ประชุม ผู้หญิงนั่งฝั่งหนึ่ง ผู้ชายก็จะนั่งอีกฝั่งหนึ่ง ผู้ชายนั่งข้างหน้า ผู้หญิงนั่งข้างหลัง หรือไม่กี่ผู้ชายนั่งข้างซ้าย ผู้หญิงนั่งข้างขวา เมื่อวันก่อนไปอบรมที่มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ห้องเรียนก็แยก ผู้หญิงเรียนฝั่งหนึ่ง ผู้ชายเรียนฝั่งหนึ่ง ทางเดินขึ้นตึก ผู้หญิงก็ฝั่งหนึ่ง ผู้ชายก็ฝั่งหนึ่ง ทานอาหารห้องผู้หญิงก็ฝั่งหนึ่ง ห้องผู้ชายก็ฝั่งหนึ่ง มันเป็นเรื่องที่เราคนต่างวัฒนธรรมต้องเรียนรู้ แต่ว่าสิ่งที่สำคัญก็คือ ถ้าเขาอยู่แบบนี้ได้ เขาก็ควรจะได้รับสิทธิในการตัดสินใจเองว่าเขาจะอยู่ในวัฒนธรรมแบบที่เขาเชื่อ

ตอนที่อบรมก็มีคนหมอมุสลิมมาพูดให้เข้าใจเรื่องของการขูดศพและการผ่าศพที่ถูกต้อง เพราะว่ามุสลิมจะเชื่อว่า เขาจะไม่ทำร้ายศพโดยการผ่าชันสูตร ทำให้เกิดปัญหาคือ เราไม่สามารถพิสูจน์ความจริงได้ในสถานการณ์ตรงนี้เลยเพราะตรงนี้มีเหตุร้ายวันเกิดขึ้นเยอะมากแล้วกระบวนการยุติธรรมมันไม่เที่ยงตรง ไม่โปร่งใส การที่จะต้องใช้วิธีวิทยาศาสตร์หรือนิติเวชมาพิสูจน์ว่า คนที่ถูกซ้อมตายก่อนโดนยิงไหม คนที่ถูกยิงด้วยปืนประเภทไหนจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ปัจจุบันนี้ตัวเลขไปที่ก็พันศพแล้ว ไม่มีศพไหนได้รับการผ่าชันสูตรเพื่อจะดูสาเหตุการตาย การพิสูจน์ความจริงตรงนี้ยังยากมากสำหรับสังคมมุสลิม

เท่าที่คุยกันส่วนหนึ่งก็เป็นเฉพาะสังคมไทยมุสลิม เพราะว่าในประเทศอื่นๆ เขามีความเสรีมากกว่า เขามีการเปิดกว้างต่อสังคมโลกมากกว่าชุมชนมุสลิมในประเทศไทย ด้วยเงื่อนไขที่เขาถูกกดขี่ทำให้เขากลายเป็นชุมชนปิด การผ่าศพ การขูดศพจริงๆ ในประเทศมุสลิมอื่นทำได้ แต่ในสังคมไทย ชาวมุสลิมเขายังไม่ยินยอม แล้วก็ทำให้เป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางศาสนาและวัฒนธรรม คือ เขาต้องฝังศพหลังจากที่เสียชีวิตภายใน 24 ชั่วโมง ทุกอย่างก็ปิด... ไปสู่พระเจ้า เขาก็เชื่อว่าทุกอย่างเป็นกำหนดของพระเจ้า แต่ความอัดอั้นความขุ่นแค้นมันไปโผล่ที่อื่น เราก็รู้สึกว่าเป็นข้อจำกัดของเขาด้วยที่ไม่ยอมรับสิ่งที่จะช่วยเยียวยากระบวนการยุติธรรม เพราะว่าต้องยึดถือตาม

ความเชื่อ แต่ว่าคนที่ยึดถือพระเจ้าจริงก็มี คนที่ยึดถือพระเจ้าแล้วไปกระทำความรุนแรงอื่นๆ มันก็มี

วันที่ 29 เดือนนี้จะตัดสิน ข้อหาข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 พวกกลุ่มนี้มีข้อพิพาทของการถูกจับกุมมากมาย แล้วเราก็ไปติดตามตั้งแต่ถูกจับกุมแรกๆ จนกระทั่งเข้าไปอยู่เรือนจำแล้ว โชคดีที่มีจังหวัดหนึ่งของการเมืองที่ผลักดันกันจนได้รับการประกันตัวทั้งหมด 11 คน แต่หลายคนก็บอกไม่รู้จักกัน เราทำงานในพื้นที่ภาคใต้ค่อนข้างยาก เพราะเราคนนอก แล้วเราก็ไม่รู้พื้นเพของแต่ละชุมชน แต่ละคน แต่สิ่งที่เราสนใจคือกระบวนการยุติธรรมซึ่งมันจะต้องตรงตามกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ แล้วก็ต้องไม่มีพฤติกรรมนอกกฎหมายของผู้บังคับใช้กฎหมาย

อย่างเช่น การซ้อม การจับกุมโดยไม่ชอบ ไม่มีหมาย ซึ่งกลายเป็นเรื่องปกติไปแล้วในภาคใต้..หมายจับ เขามักจะมี...ถ่ายเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน ระหว่างนั้นตำรวจก็จะใช้เป็นหมายจับ ชาวบ้านไม่รู้ก็โดน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมปี 2548 ใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ก็จับกุมโดยใช้หมายศาล แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ เขาไปขอหมายศาลมาเป็นปึกๆ แล้วใช้เดิมเอา มันไม่ใช่หมายศาลประจำบุคคล

สิ่งที่มันเป็นปัญหาตอนนี้คือ มันมีขบวนการก่อการร้ายจริงๆ ซึ่งไม่ใช่เหมือนกับ 3-4 ปีที่แล้ว ที่ว่าเขาอาจจะยังตั้งตัวไม่ได้ แต่ตอนนี้เหมือนกับว่าทางใต้ตั้งตัวได้แล้ว ทางเจ้าหน้าที่ระดับสูงบางคนเห็นว่าเรานำไป 4-0 แล้วด้วย คือ รัฐไทยตามไม่ทันแล้วกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภาคใต้ แต่ปัญหาหลักเลยที่พยายามจะเล่าให้ฟังก็คือ มันเป็นผลกระทบจากการที่ไม่ยอมรับความเป็นมุสลิมหลายๆที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ไทย คล้ายๆ กับที่น้องบางคนสะท้อนว่า มันเป็นเรื่องของการครอบความเป็นไทยลงไปภาคใต้ แต่สิ่งที่สะท้อนมากที่สุดและเป็นประเด็นที่เราจับอยู่ก็คือเรื่องของกระบวนการยุติธรรม กฎหมายที่เอามาใช้ถูกเลือกคนปฏิบัติหน้าที่มีอคติ

ปัญหาสำคัญอีกประการคือ ความเป็นรัฐชาติไทยที่ทำให้ปัญหาภาคใต้มันไม่ไปถึงไหนเลย คำที่ว่า self determination คิดว่าเป็นประเด็นที่ยากมากที่จะทำให้รัฐไทยยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นในภาคใต้ แล้วมันก็จะกลายเป็นปัญหาต่อไป ถ้ารัฐไทยยังมีทัศนแบบนี้ ไม่ยอมปล่อยให้ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง จริงๆ ถ้าลงไปสำรวจ ไม่มีใครอยากจะเป็นรัฐอิสระ อาจจะมีคนบางกลุ่มที่อยากเป็นรัฐอิสระ แต่ส่วนใหญ่แล้วเขาต้องการความเป็นธรรม ต้องการการมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง อย่างเช่นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม ในเรื่องชุมชนของเขา อยากมีวิถีแบบมุสลิม แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือมันไม่ได้รับการยอมรับ แล้วก็ปัญหาต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดความรุนแรง

กรณีตากใบ ตอนนี้กำลังไต่สวนการตายว่าทหารที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตัวในตอนนั้นมีส่วนเป็นสาเหตุการตายหรือเปล่า เห็นว่าตอนนี้กำลังสืบพยานของฝ่ายญาติที่จะบอกว่าเขาถูกควบคุมตัวไม่ชอบยังไง ถูกวาง ถูกกดทับยังไง ถูกกระที่บอะไรยังไง แต่มันมีประสบการณ์อีกอันหนึ่งคือ เรื่องของมัสยิดกรือเซะ ที่ พล.อ.พัลลภ ปิ่นมณี สั่งยิงถล่ม มีการใช้อาวุธสงคราม ศาลปัตตานีตัดสินแล้วว่า มีทหารสามนายระดับนายพลที่มีส่วนทำให้มีคนตายในมัสยิด 28 คน ก็คือ พัลลภ ปิ่นมณี ,มนัส คงแป้น อีกคนหนึ่งจำไม่ได้ เป็นนายพลที่ควบคุมตรงนั้น

ศาลตัดสินมาแล้ว หกเดือน เจ็ดเดือน แปดเดือน ตัดสินว่าสามคนนี้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการยุติธรรมปกติ อัยการต้องไปบอกตำรวจ ตำรวจต้องไปจับทหาร แล้วสถานการณ์แบบนี้ใครจะไปจับทหาร สุดท้ายก็คือ แม้ว่าจะมีคำสั่งศาล กระบวนการยุติธรรมปกติก็ทำไม่ได้ ใครจะร้องเรียนส่งไปในรูปจดหมายหรืออะไรมันก็ติดอยู่ตรงนี้ สถานการณ์การเมืองของไทยมันเป็นแบบนี้ ที่ผ่านมา คดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงของรัฐไทยไม่ว่าจะต่อกลุ่มใดก็ตาม ไม่ว่าจะ 14 ตุลา 6 ตุลา มันไม่เคยมีใครถูกดำเนินคดี เราเรียกว่าการไม่สามารถเอาคนผิดมาลงโทษได้ ซึ่งมีทุกหวัระแห่งของประเทศไทย

ทางแก้ก็คือ ถ้าเรารู้กฎหมายมากขึ้น สังคมเป็นสังคมนิติรัฐมากขึ้น คนที่มีอำนาจหน้าที่เขาก็ไม่กล้าปฏิบัติอย่างนี้ เพราะเขาจะปฏิบัติกับคนที่เขาคิดว่าไม่รู้เท่าทัน สถานภาพของคนไม่รู้ อย่างเช่น แรงงานข้ามชาติ ขนเฝ้า กลุ่มคนด้อยโอกาส หรือชุมชนมุสลิม...กลายเป็นว่าฆ่าคนตายไม่ต้องติดคุก มีแต่คนจนที่ติดคุก

ในส่วนการทำงานของคณะกรรมการฯ เราก็มีความพยายามที่อยากจะได้พื้นที่สื่อเรื่องสันติภาพ เพราะว่ามันเป็นการรายข่าวกรณีพิเศษมาก ซึ่งสังคมไทยไม่ค่อยถนัดรายงานข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้ง ที่ผ่านมามีความพยายามจัดการอบรม การพูดคุยกันในวงสื่อใน

การรายงานเรื่องความขัดแย้ง จะมีกลุ่มสื่อที่พยายามให้ภาพของทั้งสองฝ่าย แต่ว่าทุกครั้งไปมันก็ทานกระแสสังคมของภาพรวมไม่ได้ว่า สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการที่จะสร้างความรุนแรง คนใต้ชอบความรุนแรง รวมทั้งภาพที่ถูกนำเสนอออกไปว่าชาวพุทธในพื้นที่ถูกกระทำ แรงถ่วงอันนี้มันขึ้นๆ ลงๆ จนหลายๆ ครั้งรู้สึกว้า ล้อก็ต่อเลือกว่าจะขายข้าวให้ใคร ยิ่งข้าวสิ่งพิมพ์มันก็มีน้อยอยู่แล้วเรื่องสันติภาพ ชาวที่ออกมาในทางสร้างความเข้าใจในทางสร้างสรรค์ออกมาแว็บเดียวก็หมด แม้มีความพยายามอยู่แต่ก็ยากมากในสถานการณ์แบบนี้ แล้วรู้สึกว้า ทหารเดินวนตามสำนักพิมพ์ต่างๆ ตลอด มันก็ยิ่งลำบาก

ยกตัวอย่างเช่น ชาวเรือการซ่อมและทรمانในค่ายทหาร เราพยายามจะส่งแถลงการณ์ ส่งภาพข่าวให้นักข่าวซึ่งก็สนิทกันอยู่ทุกที่แต่ก็ไม่สามารถลงได้ เราต้องรอจังหวะ

ล่าสุด ได้เข้าไปพูดคุยกับทหารคนหนึ่งเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง เขาบอกว่า ผมไม่สนใจหรอกว่ากฎหมายความมั่นคงจะผ่านหรือไม่ผ่าน แต่ผมอยากจะแค่อ้างอิงไต่คนที่มายิงครแล้วไม่ผิดกฎหมายแค่นั้นแหละ ผมไม่สนใจหรอกว่ากฎหมายอะไร คือความรู้สึกตอนนี้ของทหารที่ลงไปภาคใต้ก็คือ คนที่มาทำคนไทยพุทธ คนที่สร้างเหตุการณ์ร้ายวันเป็นคนที่สมควรตาย แล้วเขาในฐานะชายชาติทหารอยากจะทำตรงนั้นเพื่อชาติโดยไม่ผิดกฎหมาย

แล้วตอนนี้ก็มีการล้อมคนในพื้นที่ เรียกมาตรการปิดล้อมจับกุม ยุทธการสุโงปาดิ ยุทธการบันนังสตาดี ใครก็ตามหลุหลุๆ เป็นโดนจับหมด เจอทหารก็วิ่งหนีแล้ว จากประสบการณ์ที่ว่าถูกจับไปแล้วหาย ถูกจับไปแล้วถูกดำเนินคดี เขาก็ไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม แต่เราลงไปแบบบริสุทธิ์ใจบอกเขาว่าความยุติธรรมยังมีอยู่ จะมีทนายให้นะ แต่จริงๆ มันเหมือนเป็นละครหลอกเขาซะ ยกตัวอย่างเช่น น้องคนหนึ่งเป็นผู้ช่วยทนายเขาถูกจับแล้วก็ถูกซ้อมและเขาก็กลัวที่จะออกมาให้การ วันนั้นมีกรรมการสิทธิฯ เข้าไปตรวจสอบเขาให้บันทึกเสียงว่าเขาถูกซ้อมยังไง ปัจจุบันเขาถูกดำเนินคดีข้อหาฆ่าตัดตอนพร้อมกับเพื่อนเขาอีกทั้งหมดห้าคน ถูกขังทอดกันไปมา หนึ่งคนรับสารภาพอีกสามคนถูกกันไว้เป็นพยาน มีเขาคนเดียวที่ออกมาพูดว่าถูกซ้อม แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถเอาผิดเขาได้

ส่วนหนึ่งอาจจะเพราะทหารไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านด้วย ถ้าในชุมชนเรามีคนก่อความวุ่นวายก่อความรุนแรง เราก็ควรจะบอกรัฐ นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน แต่บอกไปก็เท่านั้น เขาก็ทำอะไรไม่ได้ แกรมจะถูกมองว่าทำร้ายชาวบ้านอีก เขาก็ไม่บอก เลยกลายเป็นคนที่ไม่ไว้วางใจใจกลับไม่ไว้วางใจกัน พอถูกจับกุมก็เข้าไปเค้นกันในค่ายก็ทำการอบรมเหมือนวิวัฒน์พลเมือง ชาวบ้านก็ลำบากไม่รู้จะทำยังไง

มีกรณีหนึ่งซึ่งทำให้เห็นสภาพปัญหาคือชาวบ้านประท้วงปิดถนน แล้วก็มีการตั้งโต๊ะเจรจา เขาบอกว่า ทหารตำรวจต้องทำอย่างนี้ นะ ห้ามลาดตระเวนกลางคืน ต้องติดต่อผู้ใหญ่บ้านก่อน ชาวบ้านกรีดขังไม่ได้ ก็มีข้อตกลงกัน ทำไมเราทำให้เขาไม่ได้เลย แต่เขาอยากขายกล้วยแขก หลายคนบอกเขาอยากจะทำกรีดขัง แต่สภาวะแบบนี้ทำให้เขาทำไม่ได้ ทหารทุกคนก็ลงไปทำเพื่อชาติ แต่ลงไปด้วยทัศนคติต่างๆ มุมมองต่างๆ

ตอนนี้ทุกอย่างยังผ่านศาล พ.ร.บ.อันนี้ก็เข้ากระบวนการศาล(...?) ปัญหาคือตอนนี้ผู้ที่ถูกจับกุม 300-400 คนจะถูกบังคับให้เข้าอบรม แล้วชุมชนมุสลิมก็แตกต่างจากชุมชนสมัยใหม่คือคนหนึ่งจะมีญาติเยอะมาก อย่างถูกจับคนหนึ่งก็จะมีญาติมาขอพบหลายคน ความเป็นชุมชนสูงมาก ซึ่งมันจะทำให้ถูกปลุกปั่นปลุกระดมกันได้ง่ายมากๆ ต้องยอมรับว่ามันมีกระบวนการปลุกปั่น ยุยงส่งเสริมจริงๆ แล้วมันก็ค่อนข้างจะเยอะขึ้นเรื่อย มันยิ่งทำให้คนที่อยู่ตรงกลางมีทางออกได้น้อยลงก็ต้องเลือกเอา คุณจะเป็นผู้ก่อการหรือจะเป็นฝ่ายรัฐ

ส่วนแนวทางสมานฉันท์ตอนนี้รู้สึกว้า เขาตั้งคณะกรรมการวิสามัญภาคใต้ขึ้นมาอีกชุดหนึ่งภายใต้ สนช. แต่ไม่เอาแนวทางของ กอส. เพราะกอส. จะเป็นแนวทางระยะยาว

อ่านเรื่องที่เกี่ยวข้อง

พรเพ็ญ คงขจรเกียรติ : สถานการณ์ภาคใต้กับการเลือกปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม (1)